

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม

ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐

วันอังคารที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๒ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ

ผู้มาประชุม

๑. ปลัดกระทรวงยุติธรรม นายชาญเชาว์ ไชยานุกิจ	ประธานอนุกรรมการ
๒. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม นายศุภกิจ แย้มประชา ผู้พิพากษาประจำสำนักงานศาลยุติธรรมช่วยทำงานชั่วคราว ในตำแหน่งผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา	อนุกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานศาลปกครอง นายอติโชค ผลดี รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด นายเดชอุดม วีระวานิช อธิบดีอัยการ สำนักงานนโยบาย ยุทธศาสตร์ และงบประมาณ	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พลตำรวจตรี โสพรรณ ธนะโสธร รองผู้บัญชาการสำนักงานกฎหมายและคดี	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นางสาวประสพศรี รักความสุข ผู้เชี่ยวชาญด้านการลงทุนพัฒนาสังคม	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย นายโสภณ สุวรรณรัตน์ ที่ปรึกษาด้านกฎหมายฯ	อนุกรรมการ

๘. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม
นายวัชชัย ไทยเขียว
รองปลัดกระทรวงยุติธรรม อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ อนุกรรมการ
นายวรวิทย์ สุขบุญ
รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม อนุกรรมการ
นายวัลลภ นาคบัว
๑๑. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม อนุกรรมการและเลขานุการ
นายชาติรี จันทร์เพ็ญ
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและประสานแผนกระบวนการยุติธรรม
๑๒. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายอัสনীย์ สังขเนตร
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
๑๓. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นางสาวศุภกานดา สุขศรีวงษ์
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. ผู้แทนสำนักงบประมาณ ตีตราชการ
๒. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ตีตราชการ
๓. ผู้แทนสภาพนายความ ตีตราชการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายถวิล โอบทอง สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๒. ร.ต.อ.หญิง พรนิกา อินทรเชียรศิริ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๓. นายธีรชัย เกื้อเกตุ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
๔. นายระพี ผลพานิชย์ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
๕. นายไชยสุวัฒน์ ถุงเงิน สำนักงานกิจการยุติธรรม
๖. นางสาวปริญานุช จริงจิตร์ สำนักงานกิจการยุติธรรม
๗. นายพลกฤษ ลิ้มสกุลไพศาล สำนักงานกิจการยุติธรรม
๘. นางสาวจุฑารัตน์ พรพุทธศรี สำนักงานกิจการยุติธรรม
๙. นางสาวจินต์ฉกรรณ คงศิริบุญรักษ์ สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุม เวลา ๑๓.๐๐ น.

/ระเบียบวาระ ...

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นายชาญเชาว์ ไชยานุกิจ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ประธานอนุกรรมการฯ กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการชุดนี้ว่า มีขอบเขตการดำเนินงานที่กว้าง ครอบคลุมทั้งการขับเคลื่อน ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานกระบวนการยุติธรรมในด้านต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็น “คลังสมอง (Think Tank)” ของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อทราบ

๒.๑ คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๙ เรื่อง ปรับปรุงองค์ประกอบคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ได้มีคำสั่ง ที่ ๔/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการประสานและพัฒนา ระบบงานยุติธรรมโดยมีปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานอนุกรรมการ และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบงานยุติธรรม รวมทั้งหมด ๑๕ ท่านร่วมเป็นอนุกรรมการ โดยมี สำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นฝ่ายเลขานุการฯ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่สำคัญในการสนับสนุน ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำ ขับเคลื่อน ติดตาม ประเมินผลแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และงบประมาณในลักษณะบูรณาการ เชิงยุทธศาสตร์ด้านการปฏิรูปกฎหมายและพัฒนาระบบงานยุติธรรม ขับเคลื่อนการพัฒนาระบบงานยุติธรรมตามแนวทางที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มติคณะรัฐมนตรี คำสั่งของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ และแผนแม่บทฯ รวมทั้งประสาน และติดตาม ประเมินผลการขับเคลื่อน เพื่อพัฒนาระบบงานยุติธรรม

มติที่ประชุม รับทราบ

๒.๒ สถานการณ์ด้านกระบวนการยุติธรรม

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานถึงข้อมูลสถานการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม เพื่อใช้ในการกำหนดเป้าหมาย และทิศทางในการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ ประกอบด้วย ข้อมูล ๓ ส่วน โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ ดังนี้

๑. กฎหมาย แนวนโยบาย ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วยข้อมูลยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๑ เป้าหมายการพัฒนายั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) และ Thailand ๔.๐

๒. สถานการณ์งบประมาณการพัฒนาระบบงานยุติธรรมของประเทศ จากการศึกษาข้อมูลงบประมาณ พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐบาลได้ตั้งงบประมาณรายจ่าย ในภาพรวม จำนวน ๒,๗๓๓,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยเป็นงบประมาณบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ (Agenda) ๒๓ แผนงาน งบประมาณ ๔๓๗,๘๘๙,๘๐๐,๐๐๐ บาท และแผนงานบูรณาการปฏิรูปกฎหมาย

และพัฒนาระบบการยุติธรรม ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน ๗๘๔,๘๕๕,๖๐๐ บาท โดยคิดเป็น ร้อยละ ๐.๑๘ ของงบประมาณบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ (Agenda) และร้อยละ ๐.๐๓ ของงบประมาณ รายจ่ายในภาพรวม ทั้งนี้ งบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ แผนงานบูรณาการปฏิรูปกฎหมาย และพัฒนาระบบการยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อขับเคลื่อน ในการดำเนินงานด้านต่างๆ จำนวน ๖ ด้าน คือ (๑) การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจกฎหมายและกระบวนการ ยุติธรรมให้แก่ประชาชน (๒) การพัฒนา ปรับปรุง และบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ (๓) การพัฒนา ระบบกระบวนการยุติธรรมทางเลือกให้มีประสิทธิภาพ (๔) การพัฒนาระบบการบริการของหน่วยงานของรัฐ ให้มีประสิทธิภาพ (๕) การพัฒนาระบบแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและการช่วยเหลือดูแลผู้พ้นโทษ และ (๖) การพัฒนา ระบบการป้องกันอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพ

ในส่วนของงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ แผนงานบูรณาการ ปฏิรูปกฎหมายและพัฒนาระบบการยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ อยู่ในขั้นตอน การดำเนินการจัดทำงบประมาณตามปฏิทินงบประมาณรายจ่าย โดยขณะนี้ นายกรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบ กรอบวงเงินข้อเสนอของงบประมาณฯ เบื้องต้น (Pre - Ceiling) วงเงินงบประมาณทั้งสิ้น ๑,๗๔๔,๐๕๔,๒๐๐ บาท

๓. การวิเคราะห์ทิศทางด้านกระบวนการยุติธรรม

สำนักงานกิจการยุติธรรม ได้จัดจ้างผู้เชี่ยวชาญ (ดร.เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต) เพื่อศึกษา วิเคราะห์แนวโน้มสถานการณ์อาชญากรรม รวมทั้งการเตรียมความพร้อมด้านกระบวนการยุติธรรมในอนาคต โดยพบว่า แนวโน้มของอาชญากรรม ในอนาคต จะเป็นอาชญากรรมในลักษณะไร้พรมแดนมากขึ้น มีการรวมกลุ่มเป็นเครือข่ายอาชญากรรม และใช้ เทคโนโลยีขั้นสูงในการประกอบอาชญากรรม ทั้งนี้ แนวโน้มของอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ได้แก่ องค์การอาชญากรรมข้ามชาติ (TRANSNATIONAL ORGANISED CRIME) อาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติด (DRUG TRAFFICKING) อาชญากรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจ (ECONOMIC CRIME) อาชญากรรมเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ (HUMAN TRAFFICKING) อาชญากรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา (INTELLECTUAL PROPERTY CRIME) อาชญากรรมเกี่ยวกับเด็ก (CRIME AGAINST CHILDREN) อาชญากรรมไซเบอร์ (CRIME CYBER) เป็นต้น

ทั้งนี้ กระบวนการยุติธรรมจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ อาทิ ด้านกฎหมาย ด้านความมั่นคง ด้านการพัฒนาระบบราชการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม ของประชาชน ด้านระบบข้อมูล ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อรองรับแนวโน้มนโยบาย สภาพเศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงแนวโน้มสถานการณ์อาชญากรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

ประเด็นอภิปราย

- ปัจจุบันรัฐบาลขับเคลื่อนนโยบายสำคัญต่างๆ ของประเทศ ผ่านกลไกงบประมาณ โดยให้ความสำคัญกับงบประมาณบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ (Agenda) และงบประมาณในมิติพื้นที่ (Area) สำหรับในส่วนของการพัฒนาและขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรม ก็จะมีการดำเนินการผ่านแผนงานบูรณาการ ปฏิรูปกฎหมายและพัฒนาระบบการยุติธรรม โดยเริ่มดำเนินการปีแรก ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ และได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการแล้ว ซึ่งจะต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินการ และการใช้จ่ายงบประมาณ ส่วนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีเป้าหมายในการกำหนดกรอบการจัดทำ งบประมาณให้ครอบคลุมทุกมิติของกระบวนการยุติธรรม อาทิ การวิจัยด้านกระบวนการยุติธรรม และการพัฒนา เทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม

มติที่ประชุม   รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

๓.๑ กรอบแนวทางการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเสนอที่ประชุมถึงกรอบแนวทางการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยยึดโยงกับอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ ซึ่งแบ่งเป็น ๔ ด้าน ประกอบด้วย

ด้านที่ ๑ แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ได้แก่ การจัดทำร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕)

ด้านที่ ๒ กระบวนการยุติธรรม ประกอบด้วย การขับเคลื่อนกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรม ๖ ด้าน และการจัดทำกรอบแนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ

ด้านที่ ๓ งบประมาณบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ แผนงานบูรณาการปฏิรูปกฎหมายและพัฒนาระบบงานยุติธรรม ประกอบด้วย การขับเคลื่อนและติดตามงบประมาณบูรณาการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ การจัดทำงบประมาณบูรณาการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ และการกำหนดกรอบการจัดทำงบประมาณบูรณาการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

ด้านที่ ๔ การติดตามประเมินผล ประกอบด้วย การติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๐) และติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรม ๖ ด้าน

นอกจากนั้น ฝ่ายเลขานุการฯ ยังได้นำเสนอขอบทบาทของคณะอนุกรรมการฯ ตามกรอบแนวทางการดำเนินงานฯ ในแต่ละด้านต่อที่ประชุม และขอให้คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาให้ความเห็นชอบหรือให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกรอบแนวทางการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังกล่าว เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ ทั้งนี้ หากเห็นชอบ ฝ่ายเลขานุการฯ จะได้จัดทำรายละเอียดเพื่อการพัฒนางานในแต่ละด้านและนำเสนอคณะอนุกรรมการฯ ต่อไป

ประเด็นอภิปราย

คณะอนุกรรมการฯ ได้มีการอภิปรายในประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับกรอบแนวทางการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม ดังนี้

๑. ด้านกระบวนการยุติธรรม ประธานอนุกรรมการฯ ได้สอบถามถึงการกำหนดประเด็นการดำเนินงานว่ามีหลักเกณฑ์อย่างไร ที่กำหนดเป็นเรื่องการขับเคลื่อนกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรม และการจัดทำกรอบแนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ ทั้งนี้ ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะอนุกรรมการ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า เนื่องจากทั้ง ๒ ประเด็น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญในงานด้านกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งเป็นเรื่องสืบเนื่องมาจากการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการชุดเดิม (คณะอนุกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพระบบการให้บริการประชาชน) โดยในเรื่องกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรม ๖ ด้าน คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๐ เห็นชอบกรอบแนวทางดังกล่าว ตามที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (โดยคณะอนุกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพระบบการให้บริการประชาชน) ได้นำเสนอ และเป็นประเด็นที่มีความสอดคล้องกับแผนต่างๆ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งให้ความสำคัญเรื่องลดการเกิดอาชญากรรมและการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งเป็นไปตามข้อสั่งการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมที่เห็นควรให้มี

กลไกขับเคลื่อนการดำเนินการตามกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรมให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า กลไกของคณะอนุกรรมการชุดนี้จะมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรมให้เกิดผลเป็นรูปธรรม อีกทั้ง ผู้แทนของหน่วยงานซึ่งร่วมเป็นคณะอนุกรรมการฯ ก็เป็นส่วนหนึ่งของเจ้าภาพที่ร่วมกันขับเคลื่อนกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรม

สำหรับประเด็นเรื่องการจัดทำกรอบแนวทางการลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ ซึ่งเป็นงานของคณะอนุกรรมการชุดเดิม ในเรื่องนี้ได้หารือประธานอนุกรรมการและมีข้อสังเกตว่า ควรดำเนินการในลักษณะภาพใหญ่ โดยปรับประเด็นการดำเนินการเป็น “การปฏิรูประบบแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด” (Correction Reform) ซึ่งจะครอบคลุมงานทั้งในส่วนของการคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ และกรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน รวมทั้งการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในชุมชน ซึ่งมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ

อย่างไรก็ดี สำหรับในมิติด้านกระบวนการยุติธรรม หากมีประเด็นอื่นๆ ที่นอกเหนือจากทั้งสองประเด็นดังกล่าว ฝ่ายเลขานุการฯ พร้อมรับข้อสังเกตเพื่อไปพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

๒. *ด้านงบประมาณบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ แผนงานบูรณาการปฏิรูปกฎหมาย และพัฒนากระบวนการยุติธรรม* เห็นควรให้ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งเวียนมติการประชุมให้หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องรับทราบด้วย หากมีวาระที่เกี่ยวข้องกับเรื่องงบประมาณบูรณาการฯ

มติที่ประชุม เห็นชอบกรอบแนวทางการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการประสานและพัฒนากระบวนการยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแบ่งเป็น ๔ ด้าน ประกอบด้วย ด้านที่ ๑ แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ด้านที่ ๒ กระบวนการยุติธรรม ด้านที่ ๓ งบประมาณบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ แผนงานบูรณาการปฏิรูปกฎหมายและพัฒนากระบวนการยุติธรรม และด้านที่ ๔ การติดตามประเมินผล ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเสนอ

๓.๒ กรอบทิศทางการจัดทำร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕)

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเสนอความเป็นมา ขั้นตอนในการจัดทำ และกรอบทิศทางการจัดทำร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) โดยมีที่ปรึกษาจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย เข้าร่วมรับฟังข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากประชุม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ความเป็นมาและขั้นตอนในการจัดทำร่างแผนแม่บทฯ

สืบเนื่องจากแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ กำลังจะสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม (กพยช.) จึงได้ร่วมกับที่ปรึกษาจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (รองศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ ควรพจน์ และคณะ) จัดทำร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วย (๑) ศึกษา วิเคราะห์ สภาพแวดล้อมการบริหารงานยุติธรรม (๒) ทบทวนผลการดำเนินงานตามแผนแม่บทฯ ฉบับที่ผ่านมา (๓) สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหาร (๔) จัดทำกรอบทิศทางการร่างแผนแม่บทฯ ฉบับที่ ๓ พร้อมนำเสนอคณะอนุกรรมการฯ (๕) จัดประชุมระดมความคิดเห็นในการจัดทำร่างแผนแม่บทฯ ๔ ครั้ง (๖) วิเคราะห์ข้อมูล และยกยกร่างแผนฯ (๗) จัดประชุมวิพากษ์ร่างแผนแม่บทฯ และ (๘) นำเสนอร่างแผนแม่บทฯ ต่อคณะอนุกรรมการ กพยช. และ คณะรัฐมนตรี

กรอบทิศทางการจัดทำร่างแผนแม่บทฯ

กรอบทิศทางการจัดทำร่างแผนแม่บทฯ มีดังนี้ (๑) ร่างแผนแม่บทฯ จะกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เน้นการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ (๒) สอดคล้องกับนโยบายกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวโน้มกระบวนการยุติธรรมไทย เศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น Thailand ๔.๐ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ รวมทั้งข้อผูกพันและพันธกรณีระหว่างประเทศ (๓) เน้นพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งเป็นเป้าหมายของแผนแม่บทบูรณาการปฏิรูปกฎหมาย และพัฒนากระบวนการยุติธรรม ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ (๔) ให้ความสำคัญกับความคิดเห็น/ความต้องการของประชาชน

ทั้งนี้ กรอบทิศทางการจัดทำร่างแผนแม่บทฯ (Conceptual Framework) ประกอบด้วย ๔ เป้าหมาย (aim) ๓ แนวทางการดำเนินการ (function) ซึ่งเป้าหมาย ประกอบด้วย (๑) มาตรฐานและน่าเชื่อถือ (๒) การเข้าถึงความยุติธรรม (๓) ความเสมอภาค เป็นธรรม และเท่าเทียม (๔) ความทันสมัย ส่วนแนวทางการดำเนินการ ประกอบด้วย (๑) การพัฒนาและบังคับใช้กฎหมาย (๒) การพัฒนาการดำเนินงานกระบวนการยุติธรรมที่เป็นเยี่ยม (๓) การบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะและข้อสังเกตเกี่ยวกับกรอบทิศทางการจัดทำร่างแผนแม่บทฯ ที่สำคัญ ดังนี้

๑. ควรนำผลการดำเนินงานของแผนแม่บทฯ ฉบับที่ผ่านมา ข้อมูลบทบาทของหน่วยงานและภาคส่วนต่างๆ ในฐานะกลไกการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ รวมทั้งความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การดำเนินงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มาใช้ประกอบการจัดทำกรอบทิศทางการร่างแผนแม่บทฯ

๒. ร่างแผนแม่บทฯ จะมีลักษณะเป็นแผนยุทธศาสตร์/แผนกลยุทธ์ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ซึ่งควรจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่จะขับเคลื่อนในแต่ละปี รวมทั้งควรกำหนดเป้าหมายความสำเร็จและตัวชี้วัดของแผนแม่บทฯ ในลักษณะผลลัพธ์ (output) ผลลัพธ์ (outcome) ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม

๓. ร่างแผนแม่บทฯ จะเป็นกรอบให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมในการขอรับการจัดสรรงบประมาณบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ (agenda) แผนงานการปฏิรูปกฎหมายและพัฒนากระบวนการยุติธรรม รวมทั้งอาจเชื่อมโยงไปถึงงบประมาณในมิติพื้นที่ (area)

๔. ประเด็นเนื้อหาที่จะกำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ ไม่ควรกว้างเกินไปแต่ควรมุ่งเน้นเฉพาะประเด็นที่มีผลกระทบ (impact) ต่อสังคมหรือประชาชน หรือประเด็นที่เป็นคาน้ำตั้ง (game changer) ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาหรือปฏิรูปกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งสะท้อนความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง อาทิ การกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม การสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม การแต่งตั้งโยกย้ายที่เป็นธรรมของข้าราชการตำรวจ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม

มติที่ประชุม เห็นชอบกรอบทิศทางการจัดทำร่างแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) ในเบื้องต้น ตามที่ฝ่ายเลขานุการได้นำเสนอ ทั้งนี้ มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำข้อสังเกตจากที่ประชุมฯ พัฒนารอบทิศทางการจัดทำร่างแผนแม่บทฯ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

๓.๓ การขับเคลื่อนกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรม ๖ ด้าน

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม ได้ชี้แจงความเป็นมาของกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรมว่า เป็นประเด็นที่ กพยช. ให้ความสำคัญ จึงได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบ ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๐ เห็นชอบกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งประกอบด้วย แนวทางการดำเนินงาน หน่วยงานรับผิดชอบ โดยกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรม ๖ ด้าน ประกอบด้วย (๑) การป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม (๒) การป้องกันอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน (๓) การป้องกันอาชญากรรมด้วยการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ (๔) การเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด (๕) การป้องกันอาชญากรรมโดยการลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ และ (๖) การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกันอาชญากรรม อย่างไรก็ตาม ในส่วนของตัวชี้วัดของกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรมนั้น คณะรัฐมนตรีให้ กพยช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับความเห็นและข้อสังเกตของสำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีข้อสังเกต ดังนี้

สำนักงาน ก.พ.ร. เห็นชอบในหลักการของกรอบแนวทางการดังกล่าว โดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) ตัวชี้วัดที่ ๑ สถิติในคดีอาชญากรรมพื้นฐานลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ควรปรับปรุงระบบรับแจ้งความเพื่อให้เหยื่อเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะทำการจัดเก็บข้อมูลอาชญากรรมได้ครอบคลุมอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริง

(๒) ตัวชี้วัดที่ ๒ สถิติการกระทำผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรมลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ควรเชื่อมโยงข้อมูลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อจัดเก็บข้อมูลการกระทำผิดซ้ำได้อย่างแท้จริง

(๓) ตัวชี้วัดที่ ๓ ประชาชนมีความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ และตัวชี้วัดที่ ๔ ประชาชนมีความพึงพอใจต่อระบบการป้องกันอาชญากรรมร้อยละ ๘๐ ควรให้หน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับดำเนินการ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(๑) ตัวชี้วัดที่ ๑ สถิติอาชญากรรมพื้นฐาน ขอปรับเป็น “การลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๔๐ ตามเกณฑ์มาตรฐานของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการแทน ทั้งนี้ การวัดจากสถิติการรับแจ้งความเปรียบเทียบกับปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมาจะเป็นการจูงใจหรือบังคับให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่รับคำร้องทุกขในคดีที่เกิดขึ้น

(๒) ตัวชี้วัดที่ ๒ สถิติการกระทำผิดซ้ำ ไม่เห็นควรนำมาเป็นตัวชี้วัดการทำงานของตำรวจ เพราะจะเป็นการบังคับ ไม่ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมผู้กระทำผิดซ้ำอันจะเกิดความเสียหายต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม และกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะและข้อสังเกตที่สำคัญเกี่ยวกับตัวชี้วัดของกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรม ดังนี้

๑. ที่ประชุมเห็นควรคงตัวชี้วัดเดิม คือ สถิติในคดีอาชญากรรมพื้นฐานลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ โดยเห็นว่าเป็นตัวชี้วัดที่เหมาะสมแล้ว แต่ควรมีการปรับปรุงวิธีการรับแจ้งความเพื่อให้ผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมอย่างแท้จริง

๒. ตัวชี้วัด สถิติการกระทำผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรมลดลง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕ ที่ประชุมมีข้อสังเกตว่า ผู้ต้องหาที่ถูกตำรวจจับกุมยังไม่ถือเป็นผู้กระทำผิดซ้ำ จนกว่าจะมีการพิสูจน์ความผิดแล้ว ดังนั้น จึงไม่ควรวัดการกระทำผิดซ้ำในชั้นการจับกุมของตำรวจ แต่ควรวัดในหน่วยงานกลุ่มพัฒนาพฤตินิสัย เช่น กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกรมคุมประพฤติ ทั้งนี้ ควรมีกำหนดค่านิยามของ “การกระทำผิดซ้ำ” และวิธีการจัดเก็บข้อมูล เพื่อให้เกิดความถูกต้อง ชัดเจนต่อไป

มติที่ประชุม

๑. เห็นชอบตัวชี้วัดระดับผลผลิต ซึ่งประกอบด้วย (๑) สถิติในคดีอาชญากรรมพื้นฐานลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ และ (๒) สถิติการกระทำผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรมลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕

ทั้งนี้ ที่ประชุมมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ กำหนดนิยาม “การกระทำผิดซ้ำ” และวิธีการจัดเก็บข้อมูลให้ชัดเจน โดยให้ข้อสังเกตว่า ผู้ต้องหาที่ถูกตำรวจจับกุมยังไม่ถือเป็นผู้กระทำผิดซ้ำ จนกว่าจะมีการพิสูจน์ความผิดแล้ว รวมทั้งให้ประชุมหารือร่วมกับผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงาน ก.พ.ร. ซึ่งเป็นผู้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับตัวชี้วัดดังกล่าว เพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการเสนอ กพยช. ต่อไป

๒. เห็นชอบตัวชี้วัดระดับผลลัพธ์ ซึ่งประกอบด้วย (๑) ประชาชนมีความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ และ (๒) ประชาชนมีความพึงพอใจต่อระบบการป้องกันอาชญากรรม ร้อยละ ๘๐

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่นๆ

-

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๐๐ น.

(นางสาวศุภกานดา สุขศรีวงษ์)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จัดรายงานการประชุม

/ (นายชาติรี ...

(นายชาติรี จันทร์เพ็ญ)
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและประสานแผน
กระบวนการยุติธรรม
อนุกรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม